

Magyar és egyetemes történelem a 18-20. században speciális program

A-tételsor

1. A 17-18. század egyetemes és magyar történetírása. A természettudományos filozófia hatása a történetírássra, történeti segédtudományok kanonizálása. Államismereti iskola. Jezsuita történetírás.
2. A felvilágosodás, romantika korának egyetemes és magyar történetírása, módszertani értékelése. A historizmus és a pozitívizmus jelentős képviselői, művei. Magyarország történetírása a 1790-1914 között.
3. A 20. század történetírása. A társadalomtörténet-írás megjelenése Nyugat-Európában. Az Annales kialakulása, korszakai, jelentősebb képviselői, művei. A magyar történetírás 1914-től napjainkig. A paradigmaváltás értelmezése, új perspektívák, új irányzatok a történetírásban.
4. Az újkori irattan ismérvei, korszakhatárai. Az újkor jellemző írott és tárgyi forrásai, illetve azok felhasználási módszerei.
5. A modernkori források típusai. A modernkor jellemző írott, tárgyi és egyéb forrásai, illetve azok felhasználási módszerei.
6. A történelem rokon- és segédtudományai, fejlődésük és a történetíráshoz fűződő viszonyuk.

B-tételsor

1. Európa demográfiai viszonyai a 18-20. században (A hagyományos népesedési modell működésének jellemzői, a demográfiai átmenet, regionális sajátosságok és trendek, benépesítés, asszimiláció, kivándorlás, demográfiai katasztrófák)
2. Magyarország demográfiai viszonyai a 18-20. században (A hagyományos népesedési modell működésének jellemzői, a demográfiai átmenet, regionális sajátosságok és trendek, benépesítés, asszimiláció, kivándorlás, demográfiai katasztrófák Magyarországon)
3. Európa etnikai és konfesszionális helyzete a 18-20. században (Többségek és kisebbségek együttélése. Az egyházak társadalmi-politikai szerepvállalása, a vallási megújulás formái, állam és egyház viszonyának alakulása, az egyes felekezetek helyzetének alakulása, nemzetiségi politika és kisebbségvédelem)

4. Magyarország etnikai és konfesszionális helyzete a 18-20. században (Többségek és kisebbségek együttélése. Az egyházak társadalmi-politikai szerepvállalása, a vallási megújulás formái, állam és egyház viszonyának alakulása, az egyes felekezetek helyzetének alakulása, nemzetiségi politika és kisebbségvédelem)
5. A globalizálódó világgazdaság fejlődése és változásai a 18-20. században (Európa világgazdaságban betöltött szerepe, a hagyományos gazdasági struktúra átalakulása, a tőkés gazdasági viszonyok kialakulása, ciklikus gazdasági fejlődés, konjunktúra és válság (recesszió), a gazdasági fejlődés értelmezésének fontosabb elméletei, a gazdasági szerkezetváltozások, gazdaságpolitika és gazdaságirányítás, gazdasági kooperációk és autarkias törekvések; Az emberiség globális problémái a 20. század végén, a 21. század elején)
6. Magyarország gazdasági fejlődése a 18-20. században (Magyarország helyea világgazdaságban, a hagyományos gazdasági struktúra átalakulása, a tőkés gazdasági viszonyok kialakulása, ciklikus gazdasági fejlődés, konjunktúra és válság (recesszió), gazdasági szerkezetváltozások, gazdaságpolitika és gazdaságirányítás)
7. Az európai társadalmak fejlődésének főbb vonalai a 18-20. században (Rendi társadalom – polgári társadalom, társadalmi rétegződés, társadalmi mobilitás, társadalmi normák, nemek szerepe. A civil társadalom önszervező tevékenysége. Az urbanizáció és az életmód átalakulása. A jóléti társadalmak és válságuk, a „szocialista” társadalmak jellegzetességei)
8. A magyar társadalom fejlődésének főbb vonalai a 18-20. században (Rendi társadalom – polgári társadalom, társadalmi rétegződés, társadalmi mobilitás, társadalmi normák, nemek szerepe Magyarországon. A civil társadalom önszervező tevékenysége. Az urbanizáció és az életmód átalakulása. A „szocialista” társadalom jellegzetességei Magyarországon)
9. Politikai eszmeáramlatok kialakulása, fejlődése a felvilágosodástól napjainkig (A felvilágosodás politikai eszméi, liberalizmus, konzervativizmus, a szocializmus válfajai, nemzeti ébredés és nacionalizmus, új- és radikális konzervatív gondolatok, fasizmus, nemzetiszocializmus, leninizmus, sztálinizmus; liberalizmus, konzervativizmus, szocializmus a 20. században, a zöld gondolat, új szélsőségek)
10. Az európai államfejlődés főbb tendenciái a 18-20. században (Az egyén és a közösség érdekérvényesítési lehetőségei és korlátai – közösségek, mozgalmak, pártok, szakszervezetek. Kormányzati struktúrák, hatalommegosztási elvek. Európai és Európán kívüli államforma-típusok. Különféle társadalmi szerveződési formák kialakulása és fejlődése, különös tekintettel a demokráciára, demokráciaelméletek, tekintélyuralmi és totális államberendezkedések)
11. A magyar államfejlődés főbb tendenciái a 18-20. században (Az egyén és a közösség érdekérvényesítési lehetőségei és korlátai – közösségek, mozgalmak, pártok, szakszervezetek. Különféle társadalmi szerveződési formák kialakulása és fejlődése, különös tekintettel a demokráciára. A magyar állam alkotmányos intézményrendszere. Magyarország államjogi helye a Habsburg birodalomban és az Osztrák-Magyar Monarchiában, az önálló magyar államiság megteremtése. Tekintélyuralmi és totális rendszerek Magyarországon. A rendszerváltás utáni magyar demokrácia működése)

12. Az európai művelődés főbb fejlődési tendenciái (Az oktatás fejlődése, a kulturális intézményrendszer kialakulása, a tudományos élet fejlődése, a főbb képzőművészeti, építészeti és irodalmi irányzatok és képviselőik)
13. A magyarországi művelődés főbb fejlődési tendenciái (Az oktatás fejlődése, a kulturális intézményrendszer kialakulása, a tudományos élet fejlődése, a főbb képzőművészeti, építészeti és irodalmi irányzatok és képviselőik Magyarországon. A magyar nyelv térhódítása, a nyelvújítás)